

Skæppe og under hvilke to. Naar vi have foreslaaet at vælge disse to Størrelser, nemlig 1 Skæppe og 2 Skæpper, saa er det fordi det i Tidens Løb vil være heldigt for Kommunerne at have et Antal Havelodder af forskellig Størrelse; thi det vil altid være Tilfældet, at nogle mene at kunne maage en Lod paa 1 Skæppe Land, andre have Kræfter til at dyrke 2. Dette Spillerum vil der altid være, thi man maa erindre, at hvad der een Gang ved denne Lovs Gennemførelse etableres, er et blivende Forhold, som altsaa fremtidig vil være Grundlaget for det hele Forhold. Forslagsstillerne have med Flid — og det vil jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa, der talte for Unsikkerheden af, at det skulde være en varig gældende Lov — ikke gjort den til en vedvarende Lov i den Forstand, at den stadig skulde kunne benyttes paany, og jeg skal sige det ærede Medlem hvorfor. Det var os nemlig klart, at naar vi her gøre noget, som ganske vist ikke er nyt i Princippet, men som dog i sin Gennemførelse er et Forsøg, bør vi ogsaa indskrænke det til et saadant Forsøgs Karakter. Derjom man straks vilde slaa dette fast som en Lov, der ikke alene kunde benyttes og gennemføres een Gang for alle ved dens Strafftræden, men stadig kunde benyttes paa ny rundt omkring i Landet, vilde den skabe Frygt for, at den vilde have en Indvirkning paa en Fordeling af Arbejderbefolkningen her i Landet, som man ikke paa Forhaand kunde beregne. Derjom vi derimod blive staaende ved at sige, at her gøre vi et Forsøg med at lade denne Lov virke een Gang for alle, staaer det os jo fuldstændig frit for, derjom det viser sig, at den Vej, man her er slaaet ind paa, har været heldig, at gennemføre en Forsøgelse, naar man finder det hensigtsmæssigt. Der er blevet forlangt mere end disse 1 à 2 Skæpper Land; et æret Medlem, jeg tror fra Ringsted (S. R. Lauridsen), antydede endogsaa, at Lovforslaget skulde oprindeligt have lydt paa Tønder Land, men man har maattet slaa af til Skæpper. Jeg veed ikke, hvorfra det ærede Medlem har den Tanke; den er i alt Fald fuldstændig greben ud af Luften. 1 à 2 Skæpper Land er valgt af Forslagsstillerne med fuld Bevidsthed om, hvad vi i den Henseende gjorde; vi have ikke villet gaa til noget større Areal. Ja, der vil jo kunne strides, om man bør vælge 1 à 2 Skæpper Land eller 3 Skæpper eller maafee 1½ Skæppe — det er jo en ren Stønsag — men i Hovedtrækkene har vor Tanke været, at vi paa den ene Side ikke vilde udlægge større Havelodder, end at de ikke med Nødvendighed

krævede Mandens Arbejde. Vor Hensigt med Lovforslaget var vel at standse Strømmen af Arbejdere fra Landet til Bjerne, men ikke at drive Strømmen den modsatte Vej, og dette vilde let saa blive Tilfældet, idet Landbruget da vilde komme til at trænge til flere og flere Arbejdskræfter, og Virkningen af Loven vilde da ikke blive den, vi tilsigtede. Vi have derfor valgt en Størrelse af Jordlodderne, som vi antog om trent kunde spare til, hvad Familien — Konen og de halvvoxsne Børn — kunde besørge. Endvidere staaer det klart for os, at Udviklingen her i Landet med Hensyn til Havelodder, naturligvis navnlig hos de Klaser, der have haft mindst Oplæring, staaer saa langt tilbage, at dersom vi skulle vente, at Havelodder paa 1 à 2 Skæpper Land virkelig kunne drives forsvarelig, kunne vi paa ingen Maade vente mere. Ærede Medlemmer have fuldstændig Ret i den Betragtning, at Forudsætningen for en Lov som denne er, at der jævnsides dermed gaar en alvorlig Bestræbelse for at lære de paagældende et virkelig økonomisk intensivt Havelodderbrug, og ogsaa i den Henseende er Virksomheden her i Landet paa god Vej; Opmærksomheden er henvendt paa dette Punkt, mangfoldige oplæres nu til dygtige Havelodder netop paa saadanne Smaalodder, og der er Opfordring for Lovgivningsmagten til at gaa videre ad denne Vej. Vi have jo liggende paa Tingets Bord Forslag om udvidet Støtte til Undervisningen baade for Landbrug og Havelodder; der vil være god Anvendelse derfor og navnlig mange Gange i det Øjeblik, denne Lov træder i Kraft. Men det er mig klart, at kan det lykkes os at saa smaa Havelodder af den Størrelse, her er angiven, forsvarelig og godt dyrkede, tør vi for Tiden paa ingen Maade vente at gaa videre. Der er blevet anket over, at man vælger Arealen som Maalestof og ikke Boniteten; man har ment, at det vilde være retfærdigere for Fordelingen Landet over, at man maalte efter Skæpper Hartkorn end efter Tønder Land. Ogsaa dette have Forslagsstillerne naturligvis overbejet, og de have fundet, at det ubetinget vil være mest praktisk at blive staaende ved Arealen Skæpper Land geometrisk Maal. For det første maa jeg gøre opmærksom paa, at Spørgsmaalet om Boniteten spiller ikke for Havelodder en saa stor Rolle som for Landbruget; der er Arealen en endnu større Faktor, simpelthen fordi ved Havelodder ligger Hovedvægten paa Arbejdet — jeg havde nær sagt, at den simpleste Plet Jord kan gøres til god Havelodder, naar der anvendes de fornødne Kræfter, den fornødne Gødning o. s. v., altsaa der er